

GigásZI PÁL fordulás

Először úgy 10 évvel ezelőtt hallottam Róla egy profi fotós kollégától: Hazaköltözött az Öreg! Micsoda? Kicsoda? Hát Szipál Márton, a Mester! Azóta örökösen ámulatba ejt minden interjú, TV reklám vagy fotókiállítás, ami a személyéhez kötődik. Ezért is lelkendeztem annyira, mikor jött a nagy betűs hír: Életmű Kiállítása nyílik Debrecenben.

A pátoszos hangzat most a kudarc előszobájaként fogadott. A tárlat első hétvégéjén tömegtelenül, lépteinktől kongott a Kölcsey Központ. Akkor még nem sejtettem, hogy a Hajdú-Bihari Napló főoldalának frappáns, kedvcsináló beharangozójából több információhoz jutunk, mint ténylegesen a helyszínen. Mert tudjuk ugye, hogy a Szipál Műterem igen rangos volt a boldog békeidők cívis városi életében, mert hősünk tökélyre törekvő édesapja itt üvöltözött a retusőrökkel és következetesen instruálta képalanyait. Marci fia később hamis papírokkal úszta meg a deportálást, de az orosz hadifogságot már nem kerülhette el. Majd 1956-ban disszidált az Egyesült Államokba és laboránsként kereste kenyerét. Onnan szerencsére rövid úton eltanácsolták és erre a sugallatra alapította meg saját műtermét. A seggbe rúgás egy lépés előre – mondaná. A Sunset Boulevard-on hamar egymásnak adták Nála a kilincset a sztárok, Ő pedig az apjától ellesett szigorúsággal és maximalizmussal a tökéletes kép kedvéért még Priscilla Presley lábujját is beállította. A második király, akinek engedte: Martin The King. Siker, fény, csillogás, Rolls-Royce, 5 feleség és sajtóságos művészi véna.

Jellegzetes stílusáról akkor is felismerték, ha történetesen ágykeretet fotózott. A lényeg veleje számára mindig a geometria, az ívek, a szögek, a hajlatok összhangja és azok találkozása. Mint a szerelem harmóniája, a szimmetrikus szépség, ami a mai napig élte. Elképesztő figuraként 84 évesen a házibulik és partik ördöge, csüngenek szavain és körülötte a görlyfredek, megszokott tarságában extravagáns kerete emeli még lenyűgöző jelenséggé Martin S. Martint, a fényképészt. A keresett képíró, akit ezen a közszemlén csúnyán kigúnyoltak.

Na valami hasonló életrajz hiányzik első körben a kiállításról! Kicsoda az a kopasz, szemüveges ürge, akinek a műtermi werkfotója csak szórólapon kicsiben látható? Honnan a csudából tudjam? Pedig balra eldugva, paraván mögött megy egy abszolút élvezhetetlen, akadozó film, ami gondolom, szintén a Mesterről szól. Vagy csak szólna, mert a különféle nyilatkozatok megvágott és szaggatott egyvelegéből ez világosan nem derül ki. Aztán jönnek a fotók szépen össze-vissza, katyvaszként aggatva a falakon. Hol keretben, hol kifeszített vásznon, melyek közül némelyik olyan siralmas állapotú, mintha a szenespincéből került volna kuka mellé lomtanitáskor. Sőt akad pár olyan kép is, aminek magyarázó lényege, a címe hiányzik! Érdekes sztorikról, készítési körülményekről, megörökített hírességekről maradandó mondákat sem olvashatunk, pedig azok tömkelegét jegyezték már fel. Kevés, közel 30 képével még ingyen is különösen silány és tiszteletlen tárlat ez, amit hivatalosan Életmű Kiállításnak merészelnek nevezni! Semmi különös, csak az Expozíció Doyenjének felháborító megalázása látható egy fél mozijegy árért, ami olyan súlyosan méltatlan, hogy a névrokon olimpiai bajnok Martin Doktor ennek láttán vízbe ölné kenuját. A plakátméretű szponzori lista haragomban okafogyottá vált, ezért a közerműködők számára az átélés és megértés kedvéért stílusos büntetésként március negyedikéig inkább a sötétkamrát javaslom. A tárlat csalogató alcíme „Arcok, Testek, Hollywood” helyett a „Karcok, Restek, Nyalirúd!” tükrözné a valóságot. Long live Mr. Martin!

2007. február 04.

Molnár Attila
www.baedecker.hu